

Verlag

Programmaraad Bodembeheer

Datum: 31 augustus 2020
Tijd: 9.30 - 12.00 uur
Plaats: Online-vergadering

Aanwezig:

Thom Maas - RWS Bodem+
René Smolders – VNG Web
Jan Fokkens - VNO-NCW
Mark van Lokven -UvW
Frank Eijsackers – VvMA,VKB
Marc Langenhuijsen – Omgevingsdiensten
(tot 11 uur aanwezig)

Hans Boer – VA (tot 10.45 uur aanwezig)
Otto Feenstra – BOG
Joop Jansen – NVPG, Bouwend NI

René Zijlstra – Rijksvastgoedbedrijf
Henk Koster– SIKB
Annelies de Graaf (secretaris) - SIKB

Afwezig:

Martin Bloemendal – BodemenergieNL
Marjon Verhoeven – KOBO-HBO

Jos Theeuwen – voorzitter

**Actie
door:**

1. Opening en vaststellen agenda

Jos Theeuwen is verhinderd wegens internet-problemen. De aanwezigen stemmen in met het voorstel van Henk Koster om de voorzittersrol op zich te nemen. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Concept-verslag Programmaraad Bodembeheer 8 juni 2020 (versie 2.1)

De schriftelijke reacties van Otto Feenstra, Marjon Verhoeven en Thom Maas zijn verwerkt. Op het bijgestelde concept-verslag (met wijzigingen zichtbaar n.a.v. de ontvangen opmerkingen) zijn ter vergadering nog de volgende opmerkingen gemaakt:

Reacties op versie 2.1 van het concept-verslag:

- Pag. 1. Agendapunt 1: René Smolders vertegenwoordigt vooralsnog alleen de Werkgroep Bodem, niet de VNG.
- Pag. 2. Agendapunt 2: Otto Feenstra: BRL 1000 hoort wel in de discussie. Dit standpunt van Otto Feenstra is reeds in het concept-verslag versie 2.1 aangegeven. Er wordt geen wijziging doorgevoerd.

Met de wijziging op pagina 1 is het verslag vastgesteld.

De acties zijn uitgevoerd en komen deels terug in de agenda van het overleg van 31 augustus.

Naar aanleiding van:

- Pag. 3 Agendapunt 2. Henk Koster: Deze genoemde vervolgacties neemt het programmabureau mee in het proces voor herziening van BRL 7500. Dit proces zal op korte termijn starten.

3. Actualiteiten

- Voortgang BRL 6000-7000 herziening:
Er is een nieuwe begeleidingscommissie ingesteld die alle elementen die 'beleidsrijk' zijn gaat oppakken. Beleidsrijke wijzigingen konden op aangeven van I&W niet mee met de aanpassingen in de versie van deze schema's die nu in concept gereed liggen voor aansluiting op de Omgevingswet. Dit om het risico uit te sluiten dat de aanpassingen in de schema's niet gereed zouden zijn bij inwerkingtreding van de Omgevingswet (toen nog voorzien op 1-1-2021).
- Stand van zaken OW-aanpassingen:
Bij de vergaderstukken zat ter informatie de brief van SIKB aan de Staatssecretaris van I&W m.b.t. gewenste tussentijdse aanpassing van de Regeling bodemkwaliteit. Henk Koster geeft aan dat door uitstel van de Omgevingswet het risico bestaat dat mogelijkheden voor wijzigingen van de bodemschema's 2,5 jaar stil komen te staan. In reactie op de brief heeft I&W aangegeven dat I&W hierover een gesprek met SIKB zal plannen.
Otto Feenstra mist in de brief van SIKB dat de nieuwe documenten aansluiten op de terminologie van de Omgevingswet. Indien deze eerder dan de Omgevingswet in werking treden, sluiten deze documenten niet aan op de huidige regelgeving. Daar is dan een overgangsregeling voor nodig.
Henk Koster geeft aan dat I&W door uitstel van de Omgevingswet pas voor januari 2022 een nieuwe versie van de Regeling bodemkwaliteit voorziet. Eerst is een toezegging van I&W nodig dat een eerdere aanpassing op de Regeling bodemkwaliteit komt, pas daarna is het zinvol om te bespreken hoe om te gaan met het knelpunt dat Otto Feenstra signaleert.
- Stand van zaken Beleidsverkenning Kwalibo:
Op 24 juli 2020 heeft I&W na een periode van radiostilte, die door I&W was ingelast om de uitkomsten van de granuliet-discussie o.l.v. Wim Kuik mee te kunnen nemen, de concept-documenten rondgestuurd. Binnenkort vergadert de kerngroep over de stukken en de reacties.
Jan Fokkens was door I&W als vertegenwoordiger van GSN/VNO-NCW uitgenodigd voor een gesprek op 20 augustus. Hij heeft uitstel gevraagd voor reactie vanuit dit gremium. Het concept-rapport van P2 van het 'Onderzoek kwantificering ILT-bevindingen naleefgedrag Kwalibo-stelsel' vindt Jan Fokkens ongenueanceerd. Het baart zorgen hoe ministerie hiermee omgaat, ook de teneur hieromheen. Jan Fokkens stelt voor om hier als programmaraad op te reageren.
Henk Koster meldt dat vanuit SIKB eind augustus een reactie op de concept-rapporten aan I&W is gestuurd.

JTh
AndG

4. Ontwikkelingen beleid Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

Piet Otte van RIVM gaf een presentatie over de ontwikkelingen rondom de risicobeoordeling van ZZS en de stand van zaken van de opdracht van I&W aan RIVM voor uitbreiding van de risicotoolbox voor opkomende stoffen en de afleiding van achtergrondwaarden en de ontwikkeling van risicogrenswaarden voor PFAS.

De presentatie van Piet Otte is als losse bijlage meegezonden bij het verslag.

Risico Toolbox Bodem (RTB): Het RIVM bereidt in opdracht van het Uitvoeringsprogramma van het Convenant Bodem en Ondergrond – als onderdeel van het project POP UP - een blauwdruk voor om de RTB uit te breiden voor opkomende stof is. De EU heeft 200

Substances of Very High Concern (SVHC) benoemd, en daarvoor een bronaanpak geformuleerd. Als die bronaanpak goed zou werken, zouden we geen problemen zoals met PFAS hebben. De 1.600 stoffen op de Nederlandse nationale lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) hebben een vergelijkbaar milieugevaar als de SVHC, maar staan nog niet op de SVHC-lijst. Nederland hanteert ook een lijst van Potentieel ZZS, waarvan het risico nog niet geheel bekend is.

Doel van de uitbreiding van de RTB voor ZZS is dat bevoegde gezagen en probleemhebbers snel kunnen inschatten of een opkomende stof mogelijk zeer zorgwekkend is, en vervolgens daarop kunnen anticiperen. Onderdeel van de RTB is de 'ZZS Similarity Tool', die voorspelt of een stof structureel vergelijkbaar is met een ZZS (Zeer Zorgwekkende Stof). Structurele gelijkenis kan een indicatie zijn voor vergelijkbare Zeer Zorgwekkende eigenschappen (zie <https://rvs.rivm.nl/stoffenlijsten/Zeer-Zorgwekkende-Stoffen/ZZS-Similarity-Tool>).

PFAS: In eerste instantie werd de normwaarde voor landbouw en natuur op de aantoonbaarheidsgrens van 0,1 mg/kg ds gezet in het Tijdelijk Handelingskader PFAS. Door deze keuze werd toepassen van grond en baggerspecie voor een groot deel 'op slot gezet'. Vervolgens heeft RIVM in korte tijd onderzoek gedaan naar de achtergrondwaarden van PFOS en PFOA, o.b.v. data van provincies, gemeenten en waterschappen. De punten in een straal van 50 km rond Dordrecht zijn uitgehaald (Chemours Dordrecht (voorheen DuPont) is de bronlocatie van lucht-emissie van PFAS). Daarmee werden in december 2019 de voorlopige achtergrondwaarden bepaald (PFOS 0,9 mg/kd ds, PFOA 0,8 mg / kg ds). De voorlopige achtergrondwaarden hebben de grenswaarde van 0,1 mg/kd ds in het Tijdelijk Handelingskader PFAS vervangen.

RIVM heeft tevens in opdracht van I&W risicogrenswaarden afgeleid voor PFOS, PFOA en GENX in grond en baggerspecie. De resultaten zijn in 2019 opgeleverd. De afgeleide risicogrenswaarden zijn voor landbouw&natuur iets lager dan de achtergrondwaarden, voor wonen tenminste een factor 20 hoger dan de achtergrondwaarden, en voor industrie een factor 100-1.000 hoger dan de achtergrondwaarden.

Piet Otte deelt (in sheet 21 t/m 25) zijn voorlopige leerpunten uit het PFAS-traject tot nu toe. Omdat de onderzoekstrajecten nog lopen, en de inzichten door de uitkomsten kunnen veranderen, zijn voorlopige leerpunten op persoonlijke titel. De leerpunten hebben betrekking op: Signalen tijdig herkennen (sheet 21), Invulling van de zorgplicht (sheet 22), Lokale of landelijke aanpak (sheet 23), Bestuurlijke afspraken (sheet 24), Discussie over technische aspecten (sheet 25).

Gesprek n.a.v. de presentatie door Piet Otte:

Thom Maas: Er zijn jaren verloren gegaan door de discussie of PFAS wel of niet een regionaal probleem is. Piet Otte constateert dat er lang geen centrale probleemeigenaar was. Gemeenten konden het probleem ontkennen door bodem en grond niet op PFAS te onderzoeken. Het was een incident-gedreven traject. De juridische zorgplicht dwong uiteindelijk tot maatregelen. Door de snelheid waarmee alles daarna moest worden niet iedereen betrokken. Door de zorgplicht beleidsmatig anders te interpreteren voor diffuse verontreinigingen als PFAS, ontstaat mogelijk ruimte voor een traject waarin de sector wordt betrokken.

Thom Maas constateert dat het heel belangrijk is dat I&W de systeemverantwoordelijkheid blijft nemen. Piet Otte beaamt dat je een centraal punt met een zekere doorzettingsmacht nodig hebt. Dat kan ook buiten I&W liggen.

Jan Fokkens: De les voor de toekomst is dat we eerder hadden moeten gaan samenwerken:

industrie, gemeenten, waterschappen en provincies hadden, met begrip voor elkaars belang, kunnen samenwerken. Bij het opstellen van het Tijdelijk Handelingskader PFAS is niet goed naar de maatschappelijke effecten gekeken.

René Smolders werpt de vraag op of er naast Chemours in Dordrecht nog meer bronnen van PFAS aanwezig zijn in Nederland. Als dat het geval is, is de zorgplicht heel belangrijk. Piet Otte geeft aan dat de bronnen van PFAS nu goed in beeld zijn, maar er zijn meer nieuwe bedreigende stoffen waar van de bronnen niet landelijk in beeld zijn. Je ziet hierin te veel verbrokkeling van taken en informatie.

Mark van Lokven pleit ervoor dat we meer aandacht geven aan brede screening voor bodem, en niet af te wachten tot zich nieuwe incidenten voordoen. Piet Otte geeft aan dat screening op een brede range van stoffen voor water al veel gebruikelijker is. Voor bodem ligt dit lastiger, omdat de keuze van waar en hoe te bemonsteren en te meten veel lastiger ligt voor bodem. Henk Koster vindt het belangrijk om te bepalen welke onderdelen SIKB kan oppakken. Voor de hand liggende onderdelen uit de presentatie Piet Otte zijn meettechnieken en documenten.

De aanwezigen bedanken Piet Otte voor zijn presentatie en heldere analyse van de leerervaringen van het PFAS-traject. De programmaraad zal zich in een volgend overleg buigen over de rol en activiteiten van SIKB hierin.

JTh
AndG

5. Pauze

6. Vervolggesprek met het bestuur over de governance van SIKB

Arie Deelen is namens het bestuur aanwezig voor een vervolggesprek over de governance van SIKB.

Voorgeschiedenis: De programmaraad heeft diverse signalen over de governance gegeven aan het bestuur. Op 20 maart 2019 heeft de programmaraad de 'Notitie besluitvorming en governance SIKB-bodembeheer' aan het bestuur gestuurd. Op 3 juni 2019 heeft hierover een gesprek tussen de programmaraad en een vertegenwoordiging van het bestuur plaatsgevonden.

Het bestuur heeft in april 2020 het Visiedocument 2020-2024 vastgesteld. Jos Theeuwen heeft in de bestuursvergadering op 4 juni 2020 aangegeven dat de programmaraad het betreurt dat de governance van SIKB slechts zeer summier in het visiedocument aan de orde komt. De programmaraad betreurt dat het bestuur slechts kleine wijzigingen doorvoert, en niets doet met de adviezen van de programmaraad.

Henk Koster heeft in de vergadering van de programmaraad van 8 juni 2020 de overwegingen van het bestuur naar aanleiding van de signalen van de programmaraad toegelicht: Een structuurverandering van de governance van de organisatie (bijvoorbeeld door instellen van een Raad van Toezicht) vindt het bestuur niet opportuun. Maar het bestuur wil wel degelijk verandering laten zien en anders kijken naar onze mix van onze instrumenten: niet alles aan wettelijke schema's koppelen maar ook handreikingen, proces van vaststelling versnellen, een rol spelen in de circulaire economie, versimpelen en vereenvoudigen o.a. door nauwere samenwerking met NEN, koppeling met data en informatie maken i.s.m. BRO.

Toelichting door Arie Deelen: De notitie van de programmaraad van 20 maart 2019 is in juni 2019 met hem en enkele bestuursleden in de Programmaraad besproken en daarna in die maand ook door het bestuur besproken. Door in die Programmaraad vooral op de voorbeelden in de notitie in te gaan, kreeg zijn inbreng toen een wat defensief karakter, wat

hij betreurt. De notitie is voor het bestuur een van de belangrijkste aanleidingen geweest voor een 'heisessie' van het bestuur in november 2019. Terugkijkend concludeert Arie Deelen dat hij beter snel na deze heisessie zelf in de Programmaraad een terugmelding had kunnen doen van de resultaten van deze heisessie. Ter voorbereiding van het gesprek met de programmaraad is op 26 augustus 2020 een schriftelijke reactie van Arie Deelen, als voorzitter van het bestuur van SIKB aan de programmaraad verzonden.

Het eerste punt van de notitie van 20 maart 2019 van de programmaraad aan het bestuur was: Sta je wel open? Zie je wel dat de context om je heen aan het veranderen is? Het bestuur herkent dit, en heeft zich hier tijdens de heisessie eind oktober 2019 over gebogen. Het bestuur onderkent dat het nog niet zo makkelijk is om als SIKB tussen het speelveld van diverse netwerkpartners te kunnen bewegen. Er sprake van veel kennisontwikkeling en van een trend naar maatwerk. De wens vanuit het bestuur is om in te haken bij de maatschappelijke ontwikkelingen die juist ook de boden en ondergrond betreffen, maar Arie Deelen schat in dat het wel de nodige creativiteit en volhardendheid zal vergen om het aspect 'kwaliteitsborging' goed verankerd te krijgen. Terugkijkend naar bodemverontreiniging zijn we ook daar pas echt aan kwaliteitsborging gaan werken toen het echt slecht ging. Ieders creativiteit, ook van de programmaraad, is nodig om goed te acteren op deze ontwikkelingen.

Het tweede punt van de notitie van maart 2019 de PR betref de governance: in de heisessie in november 2019 heeft het bestuur daar over gesproken: Het bestuur heeft de conclusie getrokken dat een directeur met eindverantwoordelijkheid, zonder een formeel bestuur, niet past bij een netwerkorganisatie als SIKB. Je hebt een bestuur met brede vertegenwoordiging vanuit betrokken partners nodig. Maar een bestuur dat op afstand toezicht houdt, zoals dat in zeker opzicht gegroeid was, past naar de mening van het bestuur niet meer in de huidige situatie met veel veranderingen (b.v. PFAS, verbreding van het bodemwerkveld n.a.v. grote maatschappelijke opgaven). De huidige situatie vraagt een andere bestuursstijl en wellicht ook ten dele bestuursleden met een andere achtergrond en profiel.

In de heisessie is uitgesproken dat de rol van de programmaraden en van de CCvD's bij deze veranderingen belangrijk is. Programmaraden zijn er voor de reflectie op waarmee je bezig bent en voor het ophalen van signalen vanuit de buitenwereld. Tijdens de heisessie heeft het bestuur geconcludeerd: we moeten niet schromen om als SIKB nadrukkelijker naar buiten te treden om een signaal of standpunt te geven over zaken die zich niet goed ontwikkelen. Tot nu toe is SIKB steeds namens de partijen naar buiten getreden. Maar het is ook denkbaar dat de directeur of voorzitter ook onder bestuursmandaat rechtstreeks naar buiten treedt, met een goede inschatting van de belangen van de partijen in het netwerk, maar zonder eerst alle partijen te consulteren. Voor het oppikken van relevante ontwikkelingen in de buitenwereld of het kritisch beoordelen van zaken binnen SIKB heeft het bestuur de programmaraad nodig. Arie Deelen roept namens het bestuur de programmaraad op om signalen te geven, en gezamenlijk met de directeur en het bestuur te zorgen dat die signalen niet tussen wal en schip vallen. Arie Deelen wil strakker de lijn volgen dat ieder signaal van de Programmaraad, met een advies van de directeur in het bestuur besproken wordt en de Programmaraad ook weer een reactie ontvangt. Zo moeten bestuur en programmaraad strakker onderling over signalen communiceren. Resumerend is het bestuur blij met de feedback vanuit de programmaraad. Het bestuur heeft besloten naar aanleiding daarvan met behoud van de huidige formele structuur een actievere invulling te geven aan de rol van het bestuur, dichter op de actualiteit.

Reacties van de programmaraad:

Jan Fokkens bedankt Arie Deelen voor zijn reactie en geeft aan blij te zijn met het mea culpa over de inbreng van Arie Deelen in de programmaraad van juni 2019. Hij is het gedeeltelijk

oneens met het voorstel van het bestuur. Je wilt een krachtig bestuur. Een compact dagelijks bestuur kan effectiever op zaken inwerken. Bij ontwikkelingen rondom b.v. PFAS en de Beleidsevaluatie Kwalibo loopt SIKB een beetje achteraan, we hebben niet op tijd een mening gevormd. Een ander verbeterpunt is meer verantwoordelijkheid voor de opdrachtgevende partijen (privaat en publiek) in het bestuur. Jan Fokkens roept private en publieke opdrachtgevers op om meer verantwoordelijkheid te nemen in het bestuur, om de kwaliteit goed te krijgen en goed te houden.

Reactie Arie Deelen: Als er actuele zaken zijn is er binnen het bestuur per mail en MS Teams in hoge frequentie contact. Daarop worden dan voorstellen geschreven die per mail aan het gehele bestuur worden voorgelegd en waarop snelle reactie van het van hele bestuur volgt. Zo is het recent gegaan met issues binnen archeologie.

Bij de voorbereiding van de vorige bestuursvergadering individueel heeft Arie Deelen gesproken met alle bestuursleden en hen gevraagd of ze beschikbaar zijn voor SIKB als de directeur een beroep op ze doet. Iedereen heeft daar positief op gereageerd. De directeur is er zich van bewust dat bestuursleden beschikbaar zijn om snel input te leveren, in hun netwerk actief te zijn en naar buiten te treden zodat snelle reacties op de actualiteit mogelijk zijn.

Het kort op de bal zitten voor publicitaire issues in de bodemwereld vindt Arie Deelen ook van belang, het bestuur heeft de directeur daar ruimte voor gegeven.

In reactie op de oproep van Jan Fokkens om opdrachtgevende partijen meer verantwoordelijkheid in het bestuur te laten nemen: Bij het schemabeheer is er sprake van veel druk vanuit toetsende gremia (ILT(HUF), RvA). Dat kost veel (procedure)tijd. Vanuit SIKB en opdrachtgevers moeten we druk blijven opbouwen om de inbreng van bijvoorbeeld ILT al in de CCvD's te krijgen en procedures te vereenvoudigen en te versnellen. Degenen die 'in het veld' werken moeten we bedienen met goede en actuele documenten.

Jan Fokkens vindt desondanks dat SIKB te veel afwachtend is, niet krachtig genoeg opereert. Als bestuur moet je snel zaken kunnen regelen, zodat je direct kunt inspelen op actualiteiten. Dit is noodzakelijk om een goede netwerkorganisatie te zijn bij een terugtrekkende centrale overheid; om in alle veranderingen die aan de orde zijn als gesprekspartner serieus genomen te worden.

Arie Deelen verzoekt Jan Fokkens om het bestuur op dat punt te blijven uitdagen en vraagt de programmaraad om concrete voorbeelden te benoemen waar het bestuur op zou kunnen acteren.

Mark van Lokven: SIKB is goed in het beheer normdocumenten, dat blijft in de toekomst nodig. De landelijke kennisinfrastructuur is nog niet helemaal duidelijk voor de toekomst. Je ziet dat de regio's daar een grotere rol in krijgen/nemen. Decentrale overheden spreken over hoe ze de basis kunnen gaan borgen. Moet SIKB zich opnieuw gaan uitvinden om daarin een rol te kunnen spelen? Mark van Lokven vindt dat SIKB pro-actief haar takenpakket moet vormgeven met partners, anders maak je jezelf misschien wel overbodig.

Arie Deelen herkent deze ontwikkeling en heeft met enkele gemeenten daarover gesproken. De reactie van de gemeenten was 'laat maar even, we moeten onze rol eerst zelf beleidsmatig gaan ontdekken'. Andere reacties waren: Help ons als omgevingsdiensten om kennis op orde te houden. Een mogelijkheid om de gemeentelijke betrokkenheid in SIKB te vergroten is om de provinciale vertegenwoordiger in het bestuur te laten vervangen door een gemeentelijke vertegenwoordiger; een gemeentelijke vertegenwoordiger die als boegbeeld kan uitdragen dat kwaliteitsborging meerwaarde heeft en niet tot verstarring leidt. Hier is over gesproken met Marcel Koeleman (DCMR en voorzitter VNG-web) en Ewoud van den Berg

(lid SIKB-bestuur namens de provincies).

René Smolders: als SIKB moet je kijken hoe je 'gemeenteland' beter kunt verbinden met SIKB. Dat ziet René Smolders ook als een rol voor zichzelf. De Beleidsevaluatie Kwalibo geeft momentum om te schakelen. Hij stelt voor om als programmaraad met VNG-WEB (via Marcel Koeleman) te verkennen of je een gezamenlijke sessie kunt doen om gezamenlijke reactie op concepten te formuleren (bv. suggestieve zaken in rapporten).

RSm
JTh
AndG

Otto Feenstra vraagt waarom het SIKB-bestuur de schema's nog vaststelt als de CCvD's hier al goed naar hebben gekeken. De rol van het bestuur zou beperkt kunnen worden tot alleen de verantwoordelijkheid voor het bestuur van de stichting. Arie Deelen geeft aan dat vaststelling van de schema's een eis van de Raad van Accreditatie is. De vaststelling van schema's betreft bijna altijd hamerstukken in bestuur. Als de besluitvorming in het CCvD niet unaniem is geweest wordt dat vermeld bij de besluitvorming door het bestuur. Als het voor de voortgang nodig is verloopt de besluitvorming van het bestuur via een schriftelijke ronde. Een enkele keer is een punt waar CCvD niet uit kwam in bestuur inhoudelijk besproken, maar bestuur heeft uitdrukkelijk de intentie om de discussies van de CCvD's niet over te doen. Frank Eijsackers ziet in de visienotitie signalen die leiden tot reactief in plaats van een proactief bestuur.

Jan Fokkens is nog niet tevreden met de voorstellen van het bestuur. Het is naar zijn mening nog te veel 'oude wijn in nieuwe zakken'. Hij wil meedenken over hoe het beter zou kunnen. Arie Deelen laat zich graag over een jaar uitnodigen door de programmaraad om feedback te krijgen hoe de nieuwe afspraken van het bestuur werken en wil hier op korte termijn met Jan Fokkens over verder praten.

Besloten wordt tot een vervolgoverleg van Arie Deelen en een delegatie van de programmaraad (Jan Fokkens, Rene Smolders, Marc van Lokven, Frank Eijsackers). Afhankelijk van de uitkomst daarvan wordt bepaald wanneer Arie Deelen weer aanwezig zal zijn in de programmaraad voor een vervolgesprek over de governance van SIKB.

JTh
AndG

7. Rondvraag

Mark van Lokven: Het CCvD Bodembeheer signaleert dat dumpingen van drugsafval de decentrale overheden erg bezig houdt. Het NFI is enige instantie die monsters mag nemen en analyseren. Besloten wordt om dit onderwerp begin 2021 in de programmaraad te agenderen (de jaarkalender 2020 is vol).

JTh,
AndG

René Smolders: De ontwikkelingen rondom toevoegen van data van bodemonderzoek aan de BRO zijn in uitvoering. Het is goed om vanuit SIKB input leveren. Dit onderwerp staat op de agenda voor het overleg van de programmaraad op 7 december 2020 (zie jaarkalender onder dit verslag).

Henk Koster meldt in reactie hierop dat het programmabureau van SIKB nauw bij betrokken is bij vervolgonderzoek inbouwen gegevens bodemverontreiniging in de BRO. [Noot: een memo hierover is meegezonden bij het concept-verslag].

8. Sluiting

Henk Koster dankt iedereen voor de bijdrage en sluit om 12.00 uur de vergadering.

Vergaderschema 2020:

maandag 23 maart 2020 (vervallen)	9.30 – 12.30 uur	
maandag 8 juni 2020	9.30 - 12.00 uur	Online bijeenkomst
Maandag 31 augustus	9.30 – 12.00 uur	Online bijeenkomst
donderdag 24 september 2020	Aftrap vervangend online programma jaarcongres SIKB	Online uitzending
donderdag 8 oktober 2020	13.30 – 16.30 uur	Online bijeenkomst
maandag 7 december 2020	9.30 – 12.30 uur	RWS, Croeslaan 15, Utrecht / Online bijeenkomst

Jaarkalender Programmaraad Bodembeheer 2020

Te agenderen voor het overleg van de programmaraad op 31 augustus 2020:

- Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) – voortgang RIVM-opdracht uitbreiding risicotoolbox. De effecten op manier van uitvoeren van bodemonderzoek is relevant voor programmaraad.
- Governance SIKB – vervolggesprek met het bestuur.

Te agenderen voor het overleg van de programmaraad op 8 oktober 2020:

- Jaarprogramma 2021.
- Beleidsevaluatie Kwalibo, en daaraan gekoppeld vervolgstappen n.a.v. de inventarisatie van wensen vervolgkoers BRL SIKB 1000, 2000 en 6000.

Te agenderen voor het overleg van de programmaraad op 7 december 2020:

- BRO en bodemverontreinigingsgegevens. Een advies hierover zou voor eind 2019 naar de Tweede Kamer gaan. Het digitaal delen van onderzoeksgegevens wordt verplicht bij toevoeging van het thema ‘bodemverontreiniging’ aan de BRO.
- Reflectie op de vraag ‘Waar zijn we van als Programmaraad Bodembeheer?’. Willen we reageren op projectplannen voor projecten die naar aanleiding van onze adviezen worden opgesteld door het programmabureau?

Overige onderwerpen op de jaarkalender 2020:

- Implementatie Omgevingswet in de SIKB-schema’s voor bodembeheer.
- Proces- en productcertificatie, naar aanleiding van een voorstel van Otto Feenstra om BRL SIKB 7500 om te vormen naar productcertificaat. Dit vraagstuk ook voor BRL SIKB 1000 en BRL SIKB 6000 bespreken (rapportages vormen ook hier een verklaring over een tastbaar product). *[8 juni 2020 besproken]*.
- Ontwikkeling kennisinfrastructuur – rol van SIKB daarin. Veel ontwikkelingen op dit punt. Van belang dat SIKB op de hoogte is van en betrokken is bij deze trajecten om een passende rol te kunnen spelen. Douwe Jonkers van I&W stelt hierover een brief op (in afstemming met interne I&W projectgroep). Corné Nijburg, programmamanager van het UP-convenant, is hier ook mee bezig. Het Veluweberaad is ook een initiatief van overheden om strategisch te gaan samenwerken op het gebied van kennis ontwikkeling. Thom Maas zal richting I&W inbrengen dat de beschikbare instrumenten veel beter bekend gemaakt en benut moeten worden. Nu zie je dat vaak verschillende keren het wiel wordt uitgevonden.
- Nieuwe technieken – met terugkoppeling uitkomsten Platform Bodembeheer november 2019.